

Momsforskningen i Sverige

– vart är den på väg? Del 3

I en serie om två artiklar i Balans fördjupning under 2021 har Björn Forssén redogjort för sin syn på forskningen om mervärdesskatt i Sverige. I denna artikel utvecklar han sitt resonemang kring att momsforskningen i Sverige kan vara på väg mot att inte längre behandlas som ett rättsvetenskapligt ämne och vilka konsekvenser det kan få och fokuserar på språkets ställning inom forskningen.

Text: Björn Forssén

Balans Fördjupningsbilaga 2/2021 har jag i en serie om två artiklar med titeln *Momsforskningen i Sverige – vart är den på väg?* gått igenom metodfrågor i den forskningen, där Del 1 återfinns på s. 22-28 (cit. Forssén 2021a) och Del 2

på s. 29-36 (cit. Forssén 2021b) i den fördjupningsbilagan. De båda artiklarna baseras på min översyn i en längre artikel i Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (JFT) 6/2020 (s. 716-757). I den artikeln, *Momsforskningen i Sverige – metodfrågor* (cit. Forssén 2020), är min övergripande slutsats att momsforskningen i Sverige kan vara på väg mot att inte längre behandlas som ett rättsvetenskapligt ämne. Det gäller att bryta den utvecklingen av forskningen i ämnet mervärdesskatterätt. Annars blir de svenska forskningsresultaten inom mervärdesskatterätten inte användbara för lagstiftarna i de olika EU-medlemsstaterna, för domstolar och skattemyndigheter inom Europeiska unionen (EU) eller för andra rättstillämpare. Det inverkar totalt sett menligt på genomförandet av EU-projektet, framför allt i Sverige.

Jag följde upp Forssén 2020 med en artikel i JFT om svenska språkets ställning i förhållande till engelskan i momsforskningen i Sverige. Den artikeln av mig, *Momsforskningen i Sverige – svenska språkets ställning*, publicerades i JFT 6/2021 s. 412-447 (cit. Forssén 2021c). Med förevarande artikel bygger jag på min artikelserie i Balans fördjupning med en del 3 beträffande frågeställningen angående vart momsforskningen i Sverige är på väg, genom att sammanfatta mina slutsatser från Forssén 2021c om svenska språkets ställning jämförd med engelskan i momsforskningen i Sverige, och hur detta förhåller sig till metodfrågorna.

Språken i ett europarättsligt perspektiv

I Forssén 2021c har jag följt upp mina synpunkter angående olika metodval i avhandlingarna i ämnet mervärdesskatterätt i Sverige med att presentera den uppfattning som jag då också bildade mig angående den överbetoning av engelska språket som sker dels beträffande att avhandlingarna tenderar att avfattas på engelska hellre än på svenska, dels beträffande att andra officiella språk inom EU också trängs undan av engelskan i forskningen.

Franska, italienska, nederländska och tyska blev EU-språk - EEG-språk - när EEG bildades 1958. Antalet officiella språk har utökats när EU har fått nya medlemmar, så att EU numera har 24 officiella språk. Alla som är bosatta eller medborgare i EU har rätt att välja på vilket EU-språk de vill kommunicera med EU:s institutioner, vilka måste svara på samma språk. Bland de 24 officiella EU-språken ingår även danska, engelska, finska och svenska. Danska och engelska blev officiella språk inom EEG 1973, när Danmark, Förenade kungariket och Irland anslöt sig dit, och finska och svenska blev officiella EU-språk 1995, när Finland och Sverige anslöt till EU. Genom att Förenade kungariket utträdde ur EU den 31 januari 2020, med en övergångsperiod som gick ut vid årsskiftet 2020/2021, har antalet medlemsstater i EU minskat från 28 till dagens 27. Engelskan är dock även därefter ett officiellt EU-språk, genom att engelska är ett officiellt språk i medlemsstaterna Irland och Malta.

EU:s rättsakter omfattar i vissa fall hela EES (Europeiska ekonomiska samarbetsområdet), det vill säga inte bara EU:s medlemsstater, utan också de övriga länderna som ingår i EES, nämligen tre av Efta-länderna: Norge, Island och Liechtenstein. I detta vidare europarättsliga perspektiv borde inte bara Sverige, Finland och Danmark, utan även Norge och Island vara intresserade av att svenskan och danskan främjas som officiella språk inom EU, då svenska

”Enligt min uppfattning verkar inställningen hos universitet och högskolor i Sverige vara att brister i metodhänseende ska anses kunna vägas upp av att avhandlingen skrivs på engelska språket.”

och danska ingår i gruppen nordiska språk, dit även norska, isländska och färöiska hör. Därvidlag borde Nordiska rådet agera för att även finskan stärks som ett officiellt EU-språk.

Indelningen av momsforskningen i Sverige i två huvudspår metodologiskt

I Forssén 2020 skrev jag, som ovan nämnts, om momsforskningen i Sverige angående metodfrågorna, varvid jag gick igenom elva avhandlingar från 1994 till 2020 (jfr Forssén 2020 s. 732 och 733). Jag delade in dessa i två huvudspår, nämligen:

- tillämpning av en komparativ metod eller en rättsdogmatisk metod kompletterad med en komparativ metod (huvudspår 1); respektive
- tillämpning av enbart en rättsdogmatisk metod (huvudspår 2).¹

Tendenser för positivt eller negativt forskningsresultat beroende på metodvalet

Angående metodvalets betydelse för ett forskningsresultat som blir användbart för lagstiftarna och rättstillämparna inom EU, beträffande en framgångsrik implementering av EU-rätten på momsområdet och i första hand av EU:s mervärdesskattedirektiv (2006/112/EG), nämner jag i avsnitt 2.2 i Forssén 2021c att jag i Forssén 2020 konkluderade att följande tendenser föreligger avseende implementeringsfrågan:

1. I Forssén 2020 missade jag en doktorsavhandling i Sverige avseende mervärdesskatt: Mariya Senyk, Territorial Allocation of VAT in the European Union: Alternative approaches towards VAT allocation and their application in the internal market, Department of Business Law, School of Economics and Management, Lund University, Lund 2018 (cit. Senyk 2018). Antalet avhandlingar i ämnet mervärdesskatterätt i Sverige var således tolv år 2020. Jag hänför Senyk 2018 till huvudspår 2 (jfr Forssén 2021c, avsnitt 2.1).

• Angående huvudspår 1 är tendensen positiv för implementeringsfrågan avseende förväntat forskningsresultat, när en komparativ metod med ett internt perspektiv på EU-rätten på momsområdet tillämpas, det vill säga när komparationen avser mervärdesskattelagstiftningar i olika EU-länder. Den tendensen är också positiv, när en rättsdogmatisk metod kompletterad med en komparativ metod tillämpas, medan tendensen är negativ, när EU:s regelverk på momsområdet ges ett externt perspektiv, genom att enbart jämföras med tredjeländer som har VAT-system eller GST-system.

• Angående huvudspår 2 är tendensen negativ för implementeringsfrågan avseende förväntat forskningsresultat, när enbart en rättsdogmatisk metod som är eller inte är vad jag beskriver som en rent rättsdogmatisk metod tillämpas.

Positiva eller negativa tendenser för forskningsresultatet avseende implementeringsfrågan vid olika metodval samt uppgift om språkval i avhandlingarna

I avsnitt 2.3 i Forssén 2021c återkommer jag till vilka avhandlingar som hittills har skrivits i ämnet mervärdesskatterätt i Sverige, och om de har avfattats på svenska språket eller på engelska språket. Enligt min uppfattning verkar inställningen hos universitet och högskolor i Sverige vara att brister i metodhänseende ska anses kunna vägas upp av att avhandlingen skrivs på engelska språket. Sålunda anger jag min uppfattning om huruvida metodvalet i de aktuella avhandlingarna kan förväntas medföra positiva eller negativa tendenser för forskningsresultatet avseende implementeringsfrågan, vilket jag markerar med ”positiv tendens” respektive ”negativ tendens” i noter till indelningen av avhandlingarna enligt nedan i de båda huvudspåren avseende metodvalet, och anger i noterna för varje avhandling också om den har avfattats på svenska eller engelska:

Huvudspår 1

- Björn Westberg, Nordisk mervärdesskatterätt – behandlingen av utländska företag, varor eller tjänster inom ramen för nationella lagar, Juristförlaget JF AB, Stockholm 1994 (cit. Westberg 1994).²
- Eleonor Alhager (numera Kristoffersson), Mervärdesskatt vid omstruktureringar, Iustus förlag, Uppsala 2001 (cit. Alhager 2001).³
- Pernilla Rendahl, Cross-Border Consumption Taxation of Digital Supplies, IBFD, Amsterdam 2009 (cit. Rendahl 2009).⁴
- Mikaela Sonnerby, Neutral uttagsbeskattning på mervärdesskatteområdet, Norstedts Juridik AB, Stockholm 2010 (cit. Sonnerby 2010).⁵
- Björn Forssén, Skattskyldighet för mervärdesskatt – en analys av 4 kap. 1 § mervärdesskattelagen, Jure Förlag AB 2011 (licentiatavhandling), cit. Forssén 2011, och Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier, Örebro Studies in Law 4/2013 (doktorsavhandling), cit. Forssén 2013.⁶
- Marta Papis-Almansa, Insurance in European VAT On

-
2. Tillämpad metod: komparativ. "Positiv tendens". Avhandlingen är avfattad på svenska och framlades vid Stockholms universitet, Juridiska fakulteten.
 3. Tillämpad metod: rättsdogmatisk metod kompletterad med en komparativ metod tillämpas. "Positiv tendens". Avhandlingen är avfattad på svenska och framlades vid Internationella handelshögskolan i Jönköping, Juridiska institutionen.
 4. Tillämpad metod: komparativ, men EU:s regelverk på momsområdet ges ett externt perspektiv, genom att det enbart jämförs med tredjeländer. "Negativ tendens". Avhandlingen är avfattad på engelska och framlades vid Internationella handelshögskolan i Jönköping, Juridiska institutionen. Avhandlingen är från 2008. Jag hänvisar till den utgivna boken: Rendahl 2009.
 5. Tillämpad metod: rättsdogmatisk metod kompletterad med en komparativ metod tillämpas. "Positiv tendens". Avhandlingen är avfattad på svenska och framlades vid Uppsala universitet, Juridiska institutionen.
 6. Tillämpad metod: rättsdogmatisk metod kompletterad med en komparativ metod tillämpas. "Positiv tendens". Avhandlingarna är avfattade på svenska och framlades vid Örebro universitet, Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete.

the Current and Preferred Treatment in the Light of the New Zealand and Australian GST Systems, Lund University, Lund 2016 (cit. Papis-Almansa 2016).⁷

Huvudspår 2

- Jesper Öberg, Mervärdesbeskattning vid obestånd ANDRA UPPLAGAN, Norstedts Juridik AB, Stockholm 2001 (cit. Öberg 2001).⁸
- Oskar Henkow (avliden), Financial Activities in European VAT A Theoretical and Legal Research of the European VAT System and the Actual and Preferred Treatment of Financial Activities. Kluwer Law International. Alphen aan den Rijn 2008 (cit. Henkow 2008).⁹
- Senyk 2018.¹⁰
- Mikael Ek, Leveranser och unionsinterna förvärv i mervärdesskatterätten, Iustus Förlag AB, Uppsala 2019 (cit. Ek 2019).¹¹
- Giacomo Lindgren Zucchini, Composite Supplies in the Common System of VAT. Örebro Studies in Law 14/2020 (cit. Lindgren Zucchini 2020).¹²

-
7. Tillämpad metod: rättsdogmatisk metod kompletterad med en komparativ metod tillämpas. "Negativ tendens". Avhandlingen är avfattad på engelska och framlades vid Lunds universitet, Institutionen för handelsrätt (Ekonomihögskolan vid Lunds universitet).
 8. Tillämpad metod: rättsdogmatisk. "Negativ tendens". Avhandlingen är avfattad på svenska och framlades vid Stockholms universitet, Juridiska institutionen. Avhandlingen är från 2000. Jag hänvisar till den utgivna boken: Öberg 2001.
 9. Tillämpad metod betecknar jag som rent rättsdogmatisk. "Negativ tendens". Avhandlingen är avfattad på engelska och framlades vid Lunds universitet, Institutionen för handelsrätt. Avhandlingen är från 2007. Jag hänvisar till den utgivna boken: Henkow 2008.
 10. Tillämpad metod: rättsdogmatisk. "Negativ tendens". Avhandlingen är avfattad på engelska och framlades vid Lunds universitet, Institutionen för handelsrätt.
 11. Tillämpad metod: rättsdogmatisk. "Negativ tendens". Avhandlingen är avfattad på svenska och framlades vid Uppsala universitet, Juridiska institutionen.
 12. Tillämpad metod betecknar jag som rent rättsdogmatisk. "Negativ tendens". Avhandlingen är avfattad på engelska och framlades vid Örebro universitet, Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete.

Frågan om valet att avfatta vissa svenska momsavhandlingar på engelska i stället för svenska används för att kompensera brister i metodval

Implementeringsfrågan gäller att identifiera och lösa en regelkonkurrens mellan den nationella mervärdesskattelagstiftningen och mervärdesskattedirektivet. I avsnitten 2.5.1-2.5.4.2 i Forssén 2021c kommenterar jag översiktligt min uppfattning om tendenserna i avhandlingarna för forskningsresultatet avseende implementeringsfrågan vid olika metodval enligt de båda huvudspåren. Därvidlag sätter jag språkfrågan i förhållande till metodvalet. På så sätt beskriver jag hur den överbetoning av engelska språket som jag anser sker i momsforskningen i Sverige innebär att avhandlingarna tenderar att avfattas på engelska hellre än på svenska och att andra officiella språk inom EU också trängs undan av engelskan. För min översiktliga genomgång av implementeringsfrågan reser frågeställningen huruvida valet av engelska språket i stället för svenska för avfattandet av vissa av hittillsvarande avhandlingar i Sverige i ämnet mervärdesskatterätt – medvetet eller omedvetet – har använts för att väga upp brister i metodvalet (jfr Forssén 2021c, avsnitt 2.4).

Konklusioner utifrån genomgången av avhandlingarna enligt de båda huvudspåren beträffande tillämpad metod och språkfrågan

I avsnitt 2.6 i Forssén 2021c konkluderar jag att genomgången i avsnitten 2.5.1-2.5.4.2 av valet mellan svenska språket och engelska språket för avfattandet av momsavhandlingarna i förhållande till en "positiv tendens" eller en "negativ tendens" för forskningsresultatet vid olika metodval stöder min uppfattning att engelska språket används – medvetet eller omedvetet – i momsforskningen i Sverige för att väga upp ett forskningsresultat som kan bli negativt för implementeringsfrågan på grund av metodvalet. Detta inverkar menligt på genomförandet av EU-projektet i Sverige, då tillvägagångssättet i momsforskningen i Sverige medför att forskningsresultaten inte blir användbara för lagstiftarna och rättstillämparna inom EU, när det gäller frågan om en framgångsrik implementering av EU-rätten på momsområdet och i första hand av mervärdesskattedirektivet. Förhållandet ger också negativa återverkningar i förhållande till övriga medlemsstater.

Här bredvid återger jag från mina konklusioner de båda tabeller där jag schematiskt redogör för de båda metodologiska huvudspåren i förhållande till om avhandlingarna är avfattade på svenska eller engelska språket, och huruvida en "positiv tendens" eller "negativ tendens" kan anses föreligga för förväntat forskningsresultat avseende implementeringsfrågan.

I *huvudspår 1* uppvisar samtliga avhandlingar avfattade på svenska språket en "positiv tendens", och metoden i dessa fall är komparativ eller rättsdogmatisk kompletterad med en komparativ metod. Rendahl 2009 är avfattad på engelska och metoden är komparativ, men avhandlingarna uppvisar en "negativ tendens" på grund av att den saknar ett internt perspektiv på EU-rätten på momsområdet beträffande den komparativa analysen, till skillnad från avhandlingarna som är avfattade på svenska. Papis-Almansa 2016 är avfattad på engelska, och metoden är rättsdogmatisk kompletterad med en komparativ metod, men även den avhandlingarna uppvisar en "negativ tendens" när det gäller sannolikheten för att forskningsresultatet ska bli användbart för lagstiftarna och rättstillämparna inom EU beträffande implementeringsfrågan. Det baserar jag på att EU:s regelverk på momsområdet ges ett externt – och inte ett internt – perspektiv också i Papis-Almansa 2016 beträffande det komparativa inslaget i tillämpad metod. Papis-Almansa 2016 borde inte ha begränsats till att avse endast de momsavhandlingar i Sverige som dåförtiden var avfattade på engelska språket, det vill säga Henkow 2008 och Rendahl 2009. Något tillvägagångssätt med användning av fler än ett officiellt språk inom EU, för klarläggande vid tolkning av oklara EU-domar, används inte heller i Rendahl 2009 eller Papis-Almansa 2016, utan öppenheten gentemot andra språk än engelskan i övrigt betecknar jag som svag i de båda avhandlingarna. Jag bedömer sålunda språkfrågan i samband med avhandlingarna i huvudspår 1 så att engelska språket används i momsforskningen i Sverige – medvetet eller omedvetet – för att väga upp ett forskningsresultat som kan förväntas bli negativt för implementeringsfrågan på grund av brister vid metodvalet.

I *huvudspår 2* är det också tydligt beträffande språkfrågan att engelska språket används – medvetet eller omedvetet – för att väga upp ett sannolikt negativt forskningsresultat för implementeringsfrågan på grund av brister vid metodvalet. Angående de sedvanligt rättsdogmatiska avhandlingarna är Öberg 2001 och Ek 2019 avfattade på svenska, medan Senyk 2018 är avfattad på engelska. Jag har markerat "negativ tendens" för forskningsresultatets användbarhet för implementeringsfrågan för dessa, men Öberg 2001 på svenska och Senyk 2018 på engelska tar ut varandra när det gäller språkfrågan. Valet av en rättsdogmatisk metod utan en kompletterande komparativ analys i Öberg 2001 verkar ha baserats på en missriktad uppfattning om EU-rättens betydelse för ämnet däri, och i Senyk 2018 berörs inte implementeringsfrågan, utan mervärdesskatten berörs mera i ett nationalekonomiskt perspektiv däri. Även om Senyk 2018 tar upp frågor om placeringen av omsättningen

”Implementeringsfrågan gäller att identifiera och lösa en regelkonkurrens mellan den nationella mervärdesskattelagstiftningen och mervärdesskattedirektivet.”

Tabell – huvudspår 1

Avhandling	Metod	Tendens	Språk
Westberg 1994	Komparativ	Positiv	Svenska
Alhager 2001	Rättsdogmatisk kompletterad med komparativ	Positiv	Svenska
Rendahl 2009	Komparativ	Negativ	Engelska
Sonnerby 2010	Rättsdogmatisk kompletterad med komparativ	Positiv	Svenska
Forssén 2011	Rättsdogmatisk kompletterad med komparativ	Positiv	Svenska
Forssén 2013	Rättsdogmatisk kompletterad med komparativ	Positiv	Svenska
Papis-Almansa 2016	Rättsdogmatisk kompletterad med komparativ	Negativ	Engelska

Tabell – huvudspår 2

Avhandling	Metod	Tendens	Språk
Öberg 2001	Sedvanligt rättsdogmatisk*	Negativ	Svenska
Henkow 2008	Rent rättsdogmatisk**	Negativ	Engelska
Senyk 2018	Sedvanligt rättsdogmatisk*	Negativ	Engelska
Ek 2019	Sedvanligt rättsdogmatisk*	Negativ	Svenska
Lindgren Zucchini 2020	Rent rättsdogmatisk**	Negativ	Engelska

* [I Öberg 2001 uttalas att en sedvanligt rättsdogmatisk metod tillämpas, och i Senyk 2018 och Ek 2019 utläser jag att tillämpad rättsdogmatisk metod också är att uppfatta som en – i skatterättsforskningen i Sverige – sedvanlig sådan.]

** [Beteckningen rent rättsdogmatisk metod använde jag första gången i Forssén 2020.]

”Det är det begränsade materialet däri som gör att jag anser att en ”negativ tendens” uppkommer för användbarheten av Ek 2019 avseende implementeringsfrågan.”

när det gäller leveranser och unionsinterna förvärv, är det nämligen i Ek 2019 som leveranser och unionsinterna förvärv i mervärdesskatterätten ges en studie ”i” mervärdesskatterätt. Det är det begränsade materialet däri som gör att jag anser att en ”negativ tendens” uppkommer för användbarheten av Ek 2019 avseende implementeringsfrågan. Senyk 2018 utgör mera en studie ”om” mervärdesskatterätten beträffande vilken medlemsstat som har beskattningsrätten avseende leveranser och unionsinterna förvärv, och har mera karaktären av en handledning än en avhandling där implementeringsfrågan behandlas beträffande sådana transaktioner eller så bör Senyk 2018 ses som en avhandling om moms i ett nationalekonomiskt perspektiv. I sistnämnda hänseende kunde det ha varit mera befogat att avfatta Senyk 2018 på engelska än om avhandlingen ska uppfattas som en studie ”i” mervärdesskatterätt beträffande fördelningen av beskattningsrätten.

Det är dock beträffande tillämpningen av vad jag betecknar som en rent rättsdogmatisk metod i Henkow 2008 och Lindgren Zucchini 2020 som det blir tydligast i huvudspår 2 att engelska språket används – medvetet eller omedvetet – för att väga upp ett forskningsresultat för implementeringsfrågan som kan förväntas bli negativt på grund av brister vid metodvalet. I avsnitten 2.5.1-2.5.4.2 i Forssén 2021c visar jag nämligen att en rent rättsdogmatisk metod riskerar att leda till att forskningen i mervärdesskatterätten inte längre behandlas som ett rättsvetenskapligt ämne. Det kan aldrig vägas upp av att avhandlingarna avfattas på engelska. Därför anser jag att en utveckling där engelskan hålls före svenska språket i momsforskningen i Sverige bör motverkas av universitet och högskolor, framför allt om det – trots mina invändningar – accepteras också i fortsättningen att rättsdogmatiken skulle vara något som metodologiskt är särskilt lämpat för rättsvetenskapliga studier i ämnet mervärdesskatterätt.

Jag får också återknyta till Forssén 2021b (s. 32 och 33), där jag nämner att jag i Forssén 2011 (s. 93) berörde, med EU-målet C-216/97 (Gregg) som ett exempel, att franskan bör beaktas för exakthet vid tolkning av EU-domar. Jag hänvisade därvidlag i Forssén 2011 (s. 69) till

professor Ulf Bernitz och Leo Mulders.¹³ Engelska är, som nämnts, även efter det att Förenade kungariket utträdde ur EU, ett av de officiella språken inom EU, i likhet med exempelvis svenska och franska. I ”Gregg”-målet var rättegångsspråket i och för sig engelska, men det var, som jag berör i Forssén 2011 (s. 93) och återkommer till i Forssén 2013 (s. 72) och i Forssén 2020 (avsnitt 3.5), franskan som visade på att EU-domstolen framhåller uppbördens av momsen, det vill säga den mera generella betydelsen av neutralitetsprincipen och inte begränsat till den specifika betydelsen debitering av moms som följer av den engelska språkversionen av domen. Jag visar därmed på faran av att överbetona engelskans betydelse för en avhandling i ämnet mervärdesskatt, såsom sker i Lindgren Zucchini 2020. Jag använde mig vid tolkningen av ”Gregg”-målet av Leo Mulders förslag i anført arbete (s. 58) angående språkanvändningen för exakthet vid tolkning av EU-domar, vilket innebar att jag tolkade och redogjorde (på sidorna 92-94 i Forssén 2011) för den för aktuell fråga avgörande punkt 20 i målet på det egna språket svenska, på rättegångsspråket engelska och på franska. Därigenom kunde jag göra bedömningen att frågan om uppbördens av moms bör sättas framför frågan om debiteringen av moms, när det gäller upprätthållandet av principen om en neutral moms enligt EU-rätten. Det är en stor brist att Lindgren Zucchini 2020 inte innehåller något i den löpande texten på svenska språket, och att avhandlingen helt domineras av engelskan – franska eller något annat främmande språk för den delen förekommer inte heller däri. Leo Mulders varnar för det riskabla i att enbart hålla sig till ett språk vid noggrann läsning – ”close reading” – av EU-domar, vilket jag visar med mitt exempel.

Betydelsen av att i den svenska momsforskningen göra tolkningar av oklara begrepp i domar eller beslut från EU-domstolen även med beaktande av svenska,

13. Jfr s. 78 och 84 i Ulf Bernitz, Kapitlet EUROPAR-ÄTTEN (s. 59-89) i Finna rätt Juristens källmaterial och arbetsmetoder (elfte upplagan), av Bernitz, Ulf, Heuman, Lars, Leijonhufvud, Madeleine, Seipel, Peter, Warnling-Nerep, Wiweka och Vogel, Hans Heinrich, Norstedts Juridik, Stockholm 2010 och s. 47 och 58 i Leo Mulders, Kapitlet Translation at the Court of Justice of the European Communities i The Coherence of EU Law, av Prechal, Sacha och van Roermund, Bert (redaktörer, Oxford University Press, Oxford 2008 (omtryck 2010).

franska och, om möjligt, andra officiella språk i EU än engelskan visar sig också i att Lindgren Zucchini 2020 inleds med en tolkning av två EU-mål,¹⁴ vilken jag i Forssén 2021b (s. 33 och 34) anför leder till den felaktiga uppfattningen att det skulle vara godtagbart att bortse från sammansatta transaktioner tillhandahållna av fler än en person. En rättsvetenskaplig studie av det svårbestämbara ämnet sammansatta transaktioner i momshänseende bör i stället ske förutsättningslöst genom en undersökning dels av vad som bör anses utgöra sammansatta transaktioner, dels av vad som liknar sådana transaktioner och dels av vad som ibland kallas för sammansatta transaktioner, men som bör hållas utanför begreppet. Oavsett språkfrågan borde emellertid frågan om avdragsrätten inte ha avgränsats bort i Lindgren Zucchini 2020. Det innebär nämligen, som jag anger i Forssén 2021b (s. 30), att studien i Lindgren Zucchini 2020 har skett som om den inte ens gällde mervärdesskatt enligt EU-rätten, utan bruttoomsättningsskatt – såsom punktskatt.¹⁵

Svenska språkets ställning inom EU – förarbetena till lagen med anledning av Sveriges anslutning till EU 1995 respektive språklagen i Sverige 2009

Forssén 2021c avslutas med vad som anförs beträffande svenska språkets ställning inom EU enligt förarbetena till lagen (1994:1500) med anledning av Sveriges anslutning till EU 1995 respektive enligt språklagen (2009:600).

I förarbetena till lagen med anledning av Sveriges anslutning till Europeiska unionen (kallas också anslutningslagen eller EU-lagen) anges i avsnitt 19.4 ("Svenska språkets ställning i EU") att "det svenska språket får i EU en starkare ställning än i någon annan utomordisk organisation. Det blir ett av unionens officiella språk, vilket inte bara betyder att alla rättsakter och officiella dokument måste finnas i en svensk version, utan också att skriftväxling och muntliga kommunikationer i officiella sammanhang får ske på svenska". Eftersom svenskan är ett av de mindre språken, är det i praktiken svagare än de språk som talas av ett större antal människor, varför lagstiftaren ansåg det "angeläget att det svenska språket aktivt utnyttjas i umgänget med EU:s institu-

tioner så att rätten att använda det egna språket hålls levande".¹⁶ I Forssén 2011 nämner jag också att det av 4 § i språklagen, som trädde i kraft den 1 juli 2009, anges att svenska är huvudspråk i Sverige. Därvid noterade jag också att det av 13 § andra stycket i språklagen följer att svenskans ställning som officiellt språk i EU ska värnas.¹⁷

Sålunda är det inte förenligt med arbetet med EU-projektet att förminska svenska språkets ställning i momsforskningen i Sverige, genom att fortsätta att hålla engelskan före svenskan såsom jag anser är fallet med stöd av min genomgång av språkfrågan i den forskningen. Av 5 § i språklagen är svenskan som huvudspråk samhällets gemensamma språk, vilket alla som är bosatta i Sverige ska ha tillgång till och som ska kunna användas inom alla samhällsområden. Enligt 6 § i språklagen har det allmänna ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas. Enligt min mening ska således det allmänna inte tilldelas medel till forskning där svenska språket hålls efter engelskan, varför alla sådana tendenser inom momsforskningen i Sverige bör motverkas av universitet och högskolor.

För övrigt anser jag, som nämnts, att finskan också bör lyftas som EU-språk i momsforskningen i Sverige. Det stöds ytterligare av att det i 8 § språklagen anges att "det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken", där finskan är ett av dessa enligt 7 § språklagen.

BJÖRN FORSSÉN

Juris doktor, verksam som advokat i egen verksamhet i Stockholm.

14. EU-domstolens dom i mål C-208/15 (Stock '94), ECLI:EU:C:2016:936 resp. EU-domstolens order (beslut) i mål C-117/11 (Purple Parking and Airparks Services), ECLI:EU:C:2012:29.

15. Jfr även Forssén 2020 s. 744, Forssén 2021a s. 23 och 26-28 och Forssén 2021c s. 440. Jfr dessutom Forssén 2011 s. 273, 281 och 282 och Forssén 2013 s. 61, där jag också berör att avdragsrätten är avgörande för vad som förstås med moms enligt EU-rätten, det vill säga enligt artikel 1.2 i mervärdesskattedirektivet.

16. Jfr prop. 1994/95:19 (Sveriges medlemskap i Europeiska unionen) Del 1 s. 233 och 234.

17. Jfr Forssén 2011 s. 69.